

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-312-5-40>

**INCREASING THE MOTIVATION OF ECOLOGICAL
AND GEOGRAPHICAL, EDUCATIONAL
AND COGNITIVE ACTIVITIES OF STUDENTS
IN THE LESSONS OF NATURAL SCIENCES**

**ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ ЕКОЛОГО-ГЕОГРАФІЧНОЇ,
НАВЧАЛЬНОЇ ТА ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ
НА УРОКАХ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН**

Feketa I. Yu.

*Candidate of Biological sciences,
Associate Professor,
Department of Physical Geography
and Rational Nature Management
Uzhhorod National University
Uzhhorod, Ukraine*

Фекета І. Ю.

*кандидат біологічних наук, доцент,
кафедра фізичної географії та
раціонального природокористування
ДВНЗ «Ужгородський національний
університет»
м. Ужгород, Україна*

Нова українська школа поряд із знаннями має формувати в учнів такі компетентності, які дадуть можливість випускнику стати успішною, здатною до творчої самореалізації особою. Особливо актуальним є формування в учнів екологічних знань [4].

Учитель повинен не просто дати учням той чи інший обсяг знань і вмінь на уроках екології, географії, біології й сформувати здатність критично мислити, вміння адаптуватись до умов життя, виробити свою позицію, власний світогляд.

Щоб підвищити ефективність навчання учнів важливо розвивати пізнавальний інтерес. Розвиваючи пізнавальний інтерес, підвищуючи мотивацію, можна досягти того, що саме інтерес може вплинути на результати діяльності і буде основою позитивного відношення до навчання, на процеси мислення, уяви, пам'яті, почуттів, які під дією вчителя придбають особливу активність і спрямованість навчання [4].

Форми проведення уроків із природничих дисциплін сприяє підвищенню мотивації навчальної та пізнавальної діяльності учнів.

Щоб зацікавити учнів та розвинути цікавість до предмету, вчитель має відчувати потреби школярів, готових рецептів не так багато, але і ті що є мають бути уніфіковані під учнів кожного класу. Так, до прикладу, одним учням цікаво працювати із картами, іншим із

комп'ютерними програмами, розв'язуючи задачі. Тобто має існувати індивідуальний підхід та досвід, професіоналізм вчителя. Він сам повинен сконструювати ту схему, яка підходить саме для його предмету, саме цим учням, саме на цьому етапі вивчення теми. Учителю сьогодні повинен бути професіоналом в організації активної пізнавальної діяльності учнів на уроці, що набагато цікавіше, і в той же час складніше, ніж звичайне повідомлення знань та перевірка його засвоєнь.

У своїй діяльності учитель має допомагати учням сформувати на уроках природничих дисциплін компетентності, які дозволять кожній дитині стати успішною; здатною до творчої самореалізації набувати здібностей створювати нове, оригінальне, а також формувати у дітей ключові компетентності: (екологічну, пізнавальну, самоосвітню, інформаційну, громадську, підприємницьку) – компетентності вільної, творчої особистості, здатної до самореалізації в умовах сучасного інформаційного суспільства.

Для вироблення інтересу до екології, географії на уроках використовується як традиційні засоби навчання – підручник та географічна карта, так і нові педагогічні технології.

Навчання учнів екології та мотиваційні підходи до екологічних знань, поряд із традиційними методами навчання, потребують нові підходи та методи навчання, що орієнтовані на уроки всіх природничих дисциплін і не тільки.

Значну роль у мотивації еколого-географічної, навчальної та пізнавальної діяльності учнів належить використання сучасних технічних, комп'ютерних програм, інтернет-ресурсів, тобто застосовуючи інтерактивні засоби навчання [3].

Так до прикладу, прийом «Проблемне питання» – «8 клас – тема «Рельєф України», питання : «Дивлячись на фізичну карту території України, бачимо, що майже вся територія нашої країни рівнинна. Чим це можна пояснити?» Використання інтернет ресурсу google maps [7], можна візуально продемонструвати учням рельєф України. Учні класу в межах змішаного типу навчання впродовж уроку самі зможуть віртуально проти простори території України, вивчаючи та аналізуючи рельєф [5].

Проблемне питання екологічного спрямування – чому виникає проблема з питною водою на материк Африка? Візуальна подорож у програмному забезпеченні Google maps [7], дасть учням самостійно дати відповідь.

Застосовуючи на уроках природничих дисциплін сучасні інтернет-ресурси, можна мотивувати учнів до цікавості у дослідженні природних явищ, екологічний стан навколишнього природного середовища.

Екологічні питання «глобальне потепління», «зміна клімату на планеті» для учнів в процесі типового навчання особливого інтересу не викликають, поряд із цим, застосування програм: <https://meteopost.com/> [8] <https://www.gismeteo.ua/> [6], <https://www.ventusky.com/> [9] зацікавлять та мотивують учнів самостійно або у межах проекту спостерігати за станом та змінами клімату. Це спонукає учнів виробити прихований інтерес і набувати екологічно-орієнтованих, пізнавальних компетентностей.

На нашу думку, особливу увагу для підвищення рівня мотивації у вивченні екології варто звернути на метод творчих проєктів. Метод творчих проєктів формує активну життєву позицію в сучаснім суспільстві, розбудовує мислення й творчі здібності дитини.

Для кращих знань із дисциплін природничого циклу, використовуються інтернет платформи з роботою з інтерактивними картами: робота із шарами карти (фізичні, тектонічні, кліматичні, карти природних зон), метод зіставлення карт шляхом накладання однієї карти на іншу, дозволяє реалізувати практично – орієнтований напрямок в навчанні, формуючи найважливіші географічні вміння – картографічні.

Учні на уроці, з використанням змішаної системи навчання також можуть одночасно працювати із нанесенням на карту шарів. Творча праця та саме розуміння процесу підвищують мотивацію до навчання.

Ще одним і важливих прийомів у навчанні природничих дисциплін, має відео контент. Проєкт створення відео фрагменту на проблемне питання екологічної тематики зацікавить учня.

Відтак, для підвищення інтересу до предмету вивчення, учням пропонується створення відео презентацій та творчих проєктів [1, 2].

Творчий пошук та цікавий інноваційний підхід мотивує учнів до знань та навчання. Також формується компетентності у дітей.

Пошук інформації та публічність захисту учнів приваблює тому, що оцінюється робота не тільки вчителем, але й однокласниками

Презентацію та відеоролик учні можуть виконувати як одноосібно, так і групою. Також даний вид діяльності учні можна робити впродовж уроку, яка підвищується навчальна активність учнів на уроці.

Творчі проєкти з екології, географії, біології з власно виготовленим відеоматеріалом дає можливість учням брати участь у різних конкурсах-виставках, науково-практичних конференціях.

Дослідницький метод навчання проявляється у підготовці проекту та виготовленні відео.

Безперечно сьогоднішні учні краще сприймають інформацію з використанням комп'ютерних технологій та інтернет ресурсів. Тому варто використовувати цю пізнавальну активність учнів при вивченні географії. Для цього використовують метод творчих проектів. Він сприяє засвоєнню навчального матеріалу, підвищує мотивацію учнів до навчання; активізує пізнавальну діяльність; дає нові можливості для розвитку творчих здібностей учнів:

Варто звернути увагу і на ще один мотиваційний, спонукаючий учня до набуття інтересу є гра найдавнішим засобом виховання і навчання, найбільш притаманний учня. Ігри доповнюють традиційні форми навчання, сприяють активізації процесу навчання та успішного впровадження в практику педагогіки співробітництва [1, 2].

Гра як методологічний прийом у навчанні посилює мотивацію учнів до вивчення курсу; також мотивує учнів через участь у грі до процесу дослідження, оцінки явищ, які можуть бути цікавими і захоплюючими для них, ніж просте накопичення емпіричних знань і в підсумку забезпечити одержання учнями задоволення від процесу навчання і досягнення результатів.

Отже, наші дослідження у аналізі щодо підвищення мотивації еколого-географічної, навчальної та пізнавальної діяльності учнів на уроках природничих дисциплін, показали, що ефективними прийомами є гра та застосування сучасних інтернет ресурсів, програмних забезпечень, відеопродуктів, Учні можуть як бути споживачами готових ресурсів, так самим створювати ресурс.

Література:

1. Дудка С. В. Навчальні ігри на уроках географії. Харків : Основа, 2005.
2. Жорник О. Формування пізнавальної активності учнів у процесі спільної ігрової діяльності. *Рідна школа*. 2000. № 1. С. 27–29.
3. Каталог географічних ресурсів для уроків географії URL: <http://www.georo.ru/resources/>
4. Концепція навчання географії України в основній та старшій школі. К. : ТОВ «КОНВІ ПРІНТ», 2018. 56 с.
5. Коваленко О. В. Використання віртуальних екскурсій як сучасних форм організації навчального процесу. URL:

http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2019/9/part_1/22.pdf (дата звернення: 25.03.2023).

6. Gismeteo URL:<https://www.gismeteo.ua> (дата звернення: 25.03.2023).

7. Google. maps URL:<https://www.google.com/maps> (дата звернення: 25.03.2023).

8. Meteopost. URL:<https://meteopost.com> (дата звернення: 25.03.2023).

9. Ventusky. URL:<https://www.ventusky.com/> (дата звернення: 25.03.2023).